

Звіт
про результати роботи інклюзивно-ресурсних центрів
Чернігівської області у 2025 році

Інформація про виконання пункту 83.1 Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 374-р, яка повинна бути розташована на платформі Project.

З метою забезпечення комплексності психолого-педагогічної оцінки та супроводу дітей з особливими освітніми потребами у 16 інклюзивно-ресурсних центрах Чернігівської області та 1 їхній філії працює 99 фахівців (консультантів). Протягом 2025 року фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів надано 5676 консультацій для батьків та 5924 консультації для освітян.

Також підготовлено понад 912 дидактичних матеріалів для корекційної роботи (корекційні, інтерактивні ігри) та консультаційних матеріалів для батьків і вчителів (анкети, опитувальники, посібники).

Для педагогічних працівників проведено 162 заходи, зокрема:

- круглі столи «Баланс між турботою і самостійністю: де межа допомоги», «Організація діяльності інклюзивного класу/групи у 2025–2026 навчальному році», «Розлади аутистичного спектру у дітей. Діагностичні критерії раннього дитячого аутизму»;

- семінари-практикуми «Інклюзивні зміни як передумова створення безбар'єрного середовища в закладах дошкільної освіти», «Від партнерства до дії: формуємо безбар'єрність разом», «Сучасна логопедія: принципи корекційно-розвиткової роботи з особами з функціональними (мовленнєвими) труднощами дошкільного віку. Практичні кейси», «Збереження психічного здоров'я засобами арт-терапії», «Використання арттехнік у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення», «Піклуйся про себе: як зберегти ментальне здоров'я в умовах щоденного стресу», «Індивідуальна освітня траєкторія: як зробити її інклюзивною та ефективною», «Професійна компетентність асистента вчителя як один з ключових компонентів якісного інклюзивного навчання», «Партнерська взаємодія педагогів та батьків дітей з особливими освітніми потребами», «Формування сенсорних навичок у дітей дошкільного віку, їх вплив на розвиток дитини»;

- вебінари «Зміни в складанні індивідуальної програми розвитку», «Особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами», «Адаптація та модифікація освітніх програм», «Особливості осіб з особливими освітніми

потребами», «Стан діяльності закладів освіти щодо роботи з особами з особливими освітніми потребами», «Особливості діяльності організації навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти. Роз'яснювальна робота до складання індивідуальної програми розвитку на порталі Автоматизованої системи інклюзивно-ресурсних центрів», «Співвідношення рівнів підтримки осіб з особливими освітніми потребами з кількістю корекційно-розвивальних занять», «Дидактика в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами», «Форми, методи, дидактичні матеріали у роботі з дітьми, які мають 2–3 рівень підтримки в освітньому процесі», «Робота фахівця (консультанта) вчителя-реабілітолога з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивно-ресурсного центру», «Професійна валіза з інклюзивності: виклики та реалії», «Весняний івент інклюзивних закладів»;

- кінолекторій «Світ очима дитини з розладами аутистичного спектру»;
- майстер-клас «Заняття з сенсомоторної інтеграції для дітей з розладами аутистичного спектру (практичні поради)».

У рамках психолого-педагогічного супроводу та методичної підтримки інклюзивного навчання для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами фахівці інклюзивно-ресурсних центрів брали участь в організації освітнього процесу, були учасниками команд психолого-педагогічного супроводу для 1870 осіб з особливими освітніми потребами, а також надавали консультативну допомогу щодо складання, виконання та коригування індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів, адаптацій і модифікацій навчання.

На базі інклюзивно-ресурсних центрів надано 27013 корекційно-розвиткових послуг (занять) для 1143 дітей з особливими освітніми потребами. Також фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів протягом 2025 року організовано та проведено 150 просвітницьких та арт-заходів для осіб з особливими освітніми потребами з тематики «Малюємо світлом», «Світ професій», «Колесо почуттів», «Кольорова шкарпетка», «Діти дощу», «День МИРУ», «Активізуємо родину заради мовлення дитини», «Шкарпетуйся», «Символічний блакитний», «Дракон обирає друзів або Прощальна вечірка у Драконограмі», «Я люблю свою матусю», «Наші емоції у кольорах», «Чарівне дерево. Пластилінографія», «У світі казки. Ляльковий театр», «Квітка Гіацинт» (правопівкульне малювання), «Пісочна анімація», «Різні Разом: тут і зараз!», «Кожна дитина повинна бути щасливою», арт-виставка робіт дітей з ООП «У світі діамантової мозаїки», арт-терапія через Land Art «Аплікація із рослинних форм».

Висвітлення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів Чернігівської області відбувається на власних сайтах та офіційних сторінках у соцмережах.

При Чернігівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського діє Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти (далі – Ресурсний центр), який працює за такими напрямками:

- здійснює підвищення професійної компетентності педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів та закладів освіти щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами шляхом організації та проведення, зокрема, тренінгів, семінарів і вебінарів;

- надає консультативно-методичну допомогу з питань навчання дітей з особливими освітніми потребами керівникам та педагогічним працівникам закладів освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, установ (закладів) соціального захисту населення, закладів охорони здоров'я, батькам (іншим законним представникам) дитини, а також представникам органів місцевого самоврядування та громадським об'єднанням;

- проводить аналіз даних щодо фахівців, які надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами у Чернігівській області, та здійснює узагальнення інформації про заклади освіти області, що надають такі послуги;

- проводить аналіз даних щодо охоплення навчанням дітей з особливими освітніми потребами, вивчає та узагальнює досвід роботи закладів освіти;

- у межах своєї компетенції надає пропозиції щодо удосконалення законодавства з питань навчання дітей з особливими освітніми потребами відповідному структурному підрозділу з питань діяльності інклюзивно-ресурсних центрів;

- співпрацює з Інститутом спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук та іншими структурними підрозділами закладів післядипломної педагогічної освіти щодо застосування сучасних методик проведення комплексної оцінки, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, адаптації освітніх програм до потреб дітей з особливими освітніми потребами, розробки індивідуальної програми розвитку та з інших питань у межах своєї компетенції;

- проводить інформаційно-просвітницьку роботу з підвищення рівня обізнаності громадськості про дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, у взаємодії з громадськими об'єднаннями, батьками (іншими законними представниками) дітей та закладами освіти шляхом організації та проведення лекцій, тренінгів, семінарів, вебінарів, поширення інформаційних матеріалів у засобах масової інформації тощо.

Головна мета діяльності Ресурсного центру – сприяти розвитку інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти Чернігівської області, забезпечувати методичну, інформаційну та практичну підтримку педагогів,

батьків і здобувачів освіти, а також формувати безбар'єрний простір у закладах освіти та громадах, де кожна дитина має рівні можливості для навчання та розвитку.

Протягом 2025 року Ресурсним центром проведено такі заходи:

- у межах курсів підвищення кваліфікації для педагогічних працівників, які працюють із дітьми з особливими освітніми потребами, проведено лекцію «Безбар'єрність та інклюзивність як пріоритети державної політики». Під час заходу висвітлено ключові напрями державної політики щодо створення доступного освітнього середовища, наголошено на важливості рівних прав і можливостей для всіх учасників освітнього процесу та обговорено практичні кроки впровадження принципів безбар'єрності у закладах освіти та громадах;

- на сайті «Інклюзія в навчальному закладі» розміщено відео- та візуальні матеріали, що демонструють приклади безбар'єрності у різних сферах життя — освіті, культурі, транспорті та соціальних послугах. Ці матеріали сприяють кращому розумінню педагогами та батьками принципів створення інклюзивного середовища;

- проведено дискусійну панель «Інклюзивно-ресурсний центр як ресурс для забезпечення додаткової підтримки закладів освіти з інклюзивним навчанням», під час якої обговорено функції інклюзивно-ресурсних центрів у підтримці дітей з особливими освітніми потребами, визначено шляхи співпраці центрів із закладами освіти, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями, а також наголошено на важливості міжсекторальної взаємодії для створення доступного освітнього простору.